

Lautakunta päätti¹⁾ myöntää kaupustelija K. F. Lahtiselle oikeuden myydä virvokkeita ja tupakkaa Vallilan siirtolapuutarha-alueella kesän 1932 aikana.

Kyyhkysten vähentäminen. Kyyhkysten vähentämiseksi kaupungissa kehoitettiin²⁾ eläintarhan valvojaa vuoden 1932 kevään aikana pyydystyttämään korkeintaan 3,000 kyyhkystä, joita käytettäisiin eläintarhan petolin-tujen ruuaksi ja joiden pyynnistä eläintarhan valvoja oikeutettiin maksamaan palkkiona 25—50 penniä kappaleelta.

Kansanpuisto-osaston alaisten tilapäisten viranhaltijain palkkaus. Lautakunta päätti³⁾, että kansanpuistojen tilapäisten kaitsijoiden palkat oli alennettava samojen perusteiden mukaan kuin sääntöpalkkaisten, eli siis 10 ja 5 %:lla.

Ehdotuksia kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka koskivat: kansanpuistoissa olevien ravintolain anniskeluoikeuksia⁴⁾; Lauttasaaren III—IV patterialueella olevan huvilan ostamista⁵⁾; Mustikkamaan vanhan uimalaitoksen poistamista⁶⁾; Vallilan siirtolapuutarhan perustamistöitä⁷⁾; leikkikentän järjestämistä Tehtaanpuistoon⁸⁾ sekä kansanpuistojen liikennekysymystä⁹⁾.

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka koskivat: Mustikkamaan ravintolan oluttarjoilu-oikeuksia¹⁰⁾; Eläintarhan luovuttamista autokilpailuja varten¹¹⁾; kansanpuistoissa suoritettavia varatöitä¹²⁾; talviurheilukeskuksen järjestämistä Helsinkiin¹³⁾ sekä käymälöiden ja kahlaamojen rakentamista leikkikentille¹⁴⁾.

9. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta myönnettiin¹⁵⁾ vuoden kuluessa yksi 30,000 markan suuruinen laina.

Käsitellessään ilmoituksia vuokraoikeuksien siirroista lautakunnan tonttijaosto päätti 16 eri tapauksessa siirtää kaupungin lainan uudelle tontinhaltijalle.

Tonttijaosto päätti¹⁶⁾, että, milloin velkakirjoja vastaan ei oltu nostettu täysiiä myönnettyjä lainamääriä, nostetut määrät oli pidettävä lopullisina lainamäärinä, jotka oli annettu 6 kuukauden irtisanomisajoin.

Rahaston pääoma oli tammikuun 1 p:nä 1932 9,397,250 markkaa. Rahastosta myönnettyjen lainojen erääntymätön määrä nousi joulukuun 31 p:nä 1932 8,922,383: 22 markkaan.

Kiinteistötoimiston maatalousosasto antoi toiminnastaan v. 1932 seuraavan selonteon:

Järjestely ja tehtävät. Maatalousosasto hoiti kuten ennenkin kiinteistö-lautakunnan ja sen maatalousjaoston alaisena ja kiinteistötoimiston osas-

¹⁾ Kiint.lautak. 13 p. kesäk. 689 §. — ²⁾ S:n 1 p. helmik. 134 §. — ³⁾ S:n 7 p. tammik. 37 §. — ⁴⁾ S:n 7 p. maalisk. 298 §. — ⁵⁾ S:n 30 p. toukok. 635 §. — ⁶⁾ S:n 6 p. kesäk. 661 §. — ⁷⁾ S:n 25 p. heinäk. 820 §. — ⁸⁾ S:n 25 p. heinäk. 821 §. — ⁹⁾ S:n 19 p. jouluk. 1,298 §. — ¹⁰⁾ S:n 4 p. huhtik. 379 §. — ¹¹⁾ S:n 29 p. elok. 913 §. — ¹²⁾ S:n 26 p. syysk. 1,001 §. — ¹³⁾ S:n 14 p. marrask. 1,179 §. — ¹⁴⁾ S:n 28 p. marrask. 1,230 §. — ¹⁵⁾ Tonttij. 17 p. toukok. 143 §. — ¹⁶⁾ S:n 5 p. jouluk. 313 §.

tona Helsingin pitäjässä ja Oulunkylän kunnassa olevat kaupungin varsinaiset maanviljelystilat sekä valvoi mainituissa kunnissa ja Haagan kauppalassa olevia erinäisiä vuokralle annettuja tiloja ja tiluksia. Sitä paitsi kuuluivat osaston hoitoon kaupungin metsät, mikäli niitä ei ollut erikoisesti uskottu kaupungin muun laitoksen hoitoon. Kalastuksen ja jäiden oton valvontakin kuului osaksi osaston tehtäviin.

Virkailijat. Sääntöpalkkaisina virkailijoina olivat edelleen kaupungin-
agronoomi A. J. Tamminen, kaupunginagronoomin apulainen T. Tötterman ja metsänvartija A. Sireeni. Sopimuspalkkaisena metsänhoitajana toimi edelleen metsänhoitaja E. A. Sammallahti. Näiden lisäksi oli maatiloilla palveluksessa joukko työnjohtajia ja työväkeä.

Toimisto. Osaston toimintaa johti edelleenkin Pukinmäessä oleva toimisto, jossa virallinen vastaanottoaika oli kuten ennenkin klo 9—10. Toimistossa pidettiin pienehköä käteiskassaa.

Maatilat. Uusia maatiloja tai tiluksia ei kertomusvuonna joutunut osaston hallintaan eikä mainittavia alueita siitä myöskään luovutettu. Tilojen ja tilusryhmien nimet ja peltoalat olivat seuraavat:

Tilan nimi.	Omassa viljelyksessä, ha.	Oamalla väellä, ha.	Tilapäisesti vuokralle annettua, ha.	Varsinaisia vuokra-alueita, ha.	Yhteensä.
Tuomarinkylä	339.98	3.04	3.05	19.93	366.00
Oulunkylä	62.52	0.45	0.17	50.14	113.28
Pukinmäki	198.66	1.30	3.27	184.56	387.79
Tali	97.42	0.86	—	7.62	105.90
Tuurholma	—	—	—	17.50	17.50
Herttoniemi	—	—	—	210.30	210.30
Puodinkylä	—	—	—	82.47	82.47
Viikinmäki	—	—	—	51.00	51.00
Kaarela	—	—	—	98.50	98.50
Korpas	—	—	—	16.40	16.40
Kaikkiaan	698.58	5.65	6.49	738.42	1,449.14

Pinta-alat olivat pienentyneet kaikkiaan n.10 ha. Usein tapahtuvat alue-siirrot toisille laitoksille tekevät pinta-alojen tarkan määrittämisen kunkin vuotena vaikeaksi.

Metsät. Metsien pinta-aloissa ei kertomusvuotena tapahtunut suuria muutoksia; jonkin verran se pieneni tierakennusten takia.

Viljelysjärjestelmät. Viljelysjärjestelmät pysyivät suurin piirtein entisellään. Omassa viljelyksessä olevien peltoalojen käyttö kesannoksi ja eri viljelyskasvien tuotantoon oli seuraava:

Tila.	Kesantona, ha.	Syysviljällä, ha.	Kevätviljällä, ha.	Heinällä, rehu- kasveilla, ha.	Laitumena, ha.	Perunalla, juurikasveilla, ha.	Puutarhana, puutarhakaasveilla, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	35.4	34.1	95.3	1)145.2	11.7	12.4	5.9	340.0
Oulunkylä ..	4.6	5.6	18.9	27.0	—	6.4	—	62.5
Pukinmäki ..	14.5	13.4	57.1	69.9	25.6	6.8	11.4	198.7
Tali	11.8	6.6	35.4	31.0	1.1	8.9	2.6	97.4
Kaikkiaan	66.3	59.7	206.7	273.1	38.4	34.5	19.9	698.6

1) Pystyyn myytiin heinät 8.46 ha:lta.

Prosentteissa koko peltoalasta oli peltojen käyttö eri viljelyskasvien tuotantoon seuraava:

Tila.	Kesantona, %.	Syysviljällä, %.	Kevätviljällä, %.	Heinällä, rehukasveilla, %.	Laitumena, %.	Perunalla, %.	Puutarhana y. m., %.
Tuomarinkylä	10.4	10.0	28.0	42.7	3.5	3.7	1.7
Oulunkylä	7.4	9.0	30.2	43.2	—	10.2	—
Pukinmäki	7.3	6.8	28.7	35.2	12.9	3.4	5.7
Tali	12.1	6.8	36.4	31.8	1.1	9.1	2.7
Kaikkiaan	9.5	8.5	29.6	39.1	5.5	4.9	2.9

Peltoala oli pienentynyt edellisestä vuodesta lähes 20 ha sen johdosta että osa oli luovutettu peltovuokraajille, golfkentäksi ja rautatiealueeksi. Oulunkylän pelloista jäi osa rautatierakennusten takia viljelemättä.

Lannoitus. Eri lannoittimien käyttö oli seuraava:

Tila.	Karjanlantaa, kuormaa.	Kaupunkilantaa, kuormaa.	Turpeita, kuormaa.	Salprietaria, tonnia.	Ammoniumsulfaattia, tonnia.	Superfosfaattia, tonnia.	Kalisuolaa 40 % tonnia.
Tuomarinkylä	1,890	1,242	1,958	2.9	9.0	23.0	7.5
Oulunkylä	470	430	60	—	2.0	5.0	—
Pukinmäki	1,339	75	611	1.5	6.5	25.0	5.5
Tali	410	2,521	100	2.0	2.5	7.0	3.5
Yhteensä	4,109	4,268	2,729	6.4	20.0	60.0	16.5

Luonnollista lantaa käytettiin kertomusvuonna n. 900 kuormaa enemmän kuin v. 1931, kaikkiaan 8,377 kuormaa. Tästä määrästä oli kuitenkin kaupunkilannan suurin osa pääasiallisesti roskia, joiden lannoitusarvo on hyvin epäilyttävä. Ainoastaan Oulunkylään Käpylästä tuodusta lannasta oli suuri osa kunnollista, käymälöistä ja likakaivoista tyhjennettyä. Varsinaista kunnollista karjanlantaa oli, kuten edellä olevista numeroista käy selvillä, käytettävissä viljelysalaan katsoen mitättömän vähän.

Apulantojen käyttö lisääntyi myöskin melkoisesti edellisestä vuodesta, jolloin se epäedullisten hintasuhdanteiden takia oli tavallista vähäisempää. Hehtaaria kohden niiden käyttö oli ainoastaan: N n. 7.0 kg, P₂ O₅ n. 17 kg ja K₂O n. 9.5 kg ollen sentään huomattavasti suurempi kuin maassa keskimäärin. Typpilannoitteista käytettiin pääasiallisesti ammoniumsulfaattia, koska typpi siinä tuli n. 25 % halvemmaksi kuin salpjetarissa.

Yksityiskohtien nähden on huomattavaa, että

karjanlantaa annettiin Tuomarinkylässä kesannolle, juurikasveille ja perunalle, Pukinmäessä kesannolle ja keittiökasveille, Talissa juurikasveille ja perunalle ja Oulunkylässä kesannolle ja kauralle;

kaupunkilantaa annettiin Tuomarinkylässä kesannolle, Pukinmäessä keittiökasveille (lavaan), Talissa kesannolle, kauralle ja juurikasveille ja Oulunkylässä kesannolle ja kauralle;

apulannoista käytettiin superfosfaattia kesannolle, mutta muuten apulannoitteiden käyttö keskitettiin arvokkaimpien kevätiljojen ja perunan sekä juurikasvien hyväksi; heinä ei saanut juuri mitään; sekä

Tuomarinkylän ja Pukinmäen laitumet saivat säännöllisen apulantalaylläpitolannoituksen.

Perusparannukset. Tuomarinkylässä risuriukusalaajitettiin n. 3 ha, Pukinmäessä n. 1 ha ja Oulunkylässä osittain n. 2 ha. Talissa suoritettiin en-

tisten omistajain aikana pensastumaan päästettyjen oijen ja pientareiden puhdistusta.

Kylvöt. Kylvömäärät kilogrammoissa olivat seuraavat:

	Tuomarinkylässä.	Oulun-kylässä.	Pukinmäessä.	Talissa.	Yhteensä.
Ruista	3,605	750	1,995	1,650	8,000
Syysvehnää	1,875	—	247	—	2,122
Kevätvehnää	2,045	—	—	—	2,045
Ohraa	1,228	—	—	—	1,228
Kauraa	18,660	5,175	12,655	7,310	43,800
Virnaa	310	30	395	230	965
Heinäsiementä	1,247	160	466	632	2,505
Rehujurikkaita	20	—	20	—	40
Rehukaalia	8	—	8.5	—	16.5
Perunoita	29,920	14,960	19,108	21,964	85,952
Lanttuja	34	—	30	18	82

Hehtaaria kohden kylvettiin ruista 140 kg, syysvehnää 180 kg, kevätvehnää 220 kg, kauraa 220 kg, perunoita 2,500 kg ja heinäsiementä 34 kg.

Kasvilaadut. Eri kasveista käytettiin seuraavia laatuja: ruis: vanha kanta, alkuaan Petkus; syysvehnä: sukkula II ja pieni osa Varmaa; kevätvehnä: Aurora; ohra: Binder; kaura: Esa ja pieni ala Pelsonkauraa; peruna: Tinvald Perfection, Arran Comrade, Majestic, Preussen, Iso Skottilainen, Pepo, Withe Shill, kaikki syövänkestäviä. Laatuja on liian paljon, mutta vielä ei ole tultu varmaan päätökseen muiden hävittämisestä kuin Pevon, Skottilaisen ja Preussenin. Virna: tuntematon laatu, joka on hyvin sopiva Esan kanssa viljeltäväksi.

Sadot. Tärkeimpien viljelyskasvien sadot kilogrammoissa olivat seuraavat:

	Tuomarinkylässä.	Oulun-kylässä.	Pukinmäessä.	Talissa.	Yhteensä.
K a i k k i a a n.					
Ruista	16,165	5,125	18,679	7,200	47,169
Syysvehnää	44,610	—	—	—	44,610
Kevätvehnää	22,070	—	—	—	22,070
Ohraa	18,160	—	—	—	18,160
Kauraa	156,975	36,779	96,543	44,900	335,197
Virnaa	2,135	651	—	675	3,461
Heinää	430,000	89,500	212,000	110,700	842,200
Perunoita	136,680	55,480	60,500	96,830	349,490
Juurikasveja	207,000	—	166,920	88,200	462,120

H e h t a a r i a k o h d e n.

Ruista	1,287	915	1,391	1,081	1,233
Syysvehnää	2,074	—	—	—	2,074
Kevätvehnää	2,452	—	—	—	2,452
Ohraa	2,892	—	—	—	2,892
Kauraa	1,963	1,946	1,692	1,267	1,751
Heinää	3,268	3,327	3,290	1) 3,100	3,260
Perunoita	10,978	8,710	8,871	10,929	10,130
Juurikasveja	35,324	—	33,721	33,664	34,410

1) Arvio ei ole täysin varma, koska osa heiniä korjattiin golfkentiltä.

Edellä mainitun lisäksi korjattiin rehukaalia 65,400 kg, heinänsiemeniä 2,352 kg, rehuporkkanoita 69 hl, odelmaa n. 70,000 kg, erilaisia pahnoja n. 600,000 kg sekä joukko keittiökasveja.

Talvi oli syysviljan talvehtimiselle epäsuotuisa, varsinkin tammikuun lumettomuus vaikutti turmiollisesti. Syysvehnä kärsi koko Helsingin pitäjässä suuria vahinkoja, monelle tuli miltei kato. Tuomarinkylässä vehnä kuitenkin versoi keväällä hyvin, niin että ne paikat, missä oras oli vähänkin säilynyt, antoivat runsaan sadon. Ruis sen sijaan jäi tasaisesti harvaksi ja sato siis pieneksi, erittäinkin Oulunkylässä, missä talvi eniten harvensi oraita ja Herttoniemen rautatien rakennustyöt aiheuttivat suurta vahinkoa. Kevät-tylvöt voitiin aloittaa melko myöhään, toukokuun 12 p:n paikkeilla, mutta kylvöaika oli muuten työn joutumiselle edullinen. Alkukesä oli kolea ja kuiva, heinäkuu kuuma ja kuiva, elokuu lämmin ja sateinen. Alkukesän sääsuhteista kärsivät perunat eniten. Elokuun sateet tulivat niille liian myöhään. Tämän takia saatiinkin perunoista epätydyttävä sato, vallankin Pukinmäen hiekkamailla ja Oulunkylän perunalle epäsuotuisassa pellossa. Syksyn sadonkorjuu-aika oli Helsingin pitäjän tavalliseen syysilmastoon katsoen erittäin suotuisa.

Tuholaiset tekivät kertomusvuonna eniten haittaa kaalille ja rehukaalille. Edellistä vaivasi sinappikuoriainen ja maakirppu, jälkimmäistä maakirppu. Kasvitauteja ei ollut tavallista enempää.

Satojen suuruus voidaan arvostella seuraavasti¹⁾: rukiin: vähemmän tyydyttävä, Oulunkylässä heikko; syysvehnän: tyydyttävä; kevätvehnän: hyvä, miltei erinomainen; ohran: hyvä; kauran: hyvin tyydyttävä, Talissa vähemmän tyydyttävä; perunan: Tuomarinkylässä ja Talissa heikonpuoleinen, Pukinmäessä ja Oulunkylässä heikko; lantun: hyvänpuoleinen; rehujuurikkaan: hyvä, miltei erinomainen ja heinä: tyydyttävä.

Sadon laatu oli hyvä. Vilja iti erinomaisesti: kaurakin 94—98 %, virna 98 %, timotei 98—100 %. Perunassa ei ollut sanottavasti ruttovikaa. Heinät saatiin korjuuseen melkein kastumatta.

Sopimusviljelykset. Kuten ennenkin viljeltiin tiloilla viljaa Keskusosuusliike Hankkijan laskuun n.s. sopimusviljana. Viljelyssopimuksen pääehdot olivat, että viljelty sato kuului Hankkijalle, että Hankkija toimitti tiloille siemenen, josta tilat maksoivat sovitus ylihinnan, tavallisesti 15 %, luonnossa, että Hankkija maksoi tiloille sadosta sovitus ylihinnan, 15—20—25 %, sekä että viljan piti olla kunnollista ja itää 2 % yli valtion kunakin vuonna määräämän minimin.

Kertomusvuonna sopimus käsitti seuraavat siemenmäärät ja sopimusviljoista saatiin seuraavat sadot: Binderohraa 1,228 kg siementä, josta saatiin satoa 17,261 kg, Aurorakevätvehnää vastaavasti 2,045 kg ja 21,174 kg, Varmasyysvehnää 850 kg ja 9,510 kg, Sukkula II vehnää 2,800 kg ja 15,257 kg, Esakauraa 10,000 kg ja 66,199 kg sekä Pelsonkauraa 700 kg ja 5,358 kg. Sadoksi on tässä merkitty Hankkijan vastaanottama määrä, joka ei ole bruttosato, koska sopimusvilja ennen lähetystä puhdistettiin ja lajiteltiin tilojen Petkuslajittelijalla.

Esakaurasta ja syysvehnästä ei arvioiden epävarmuuden takia ole tehty vastaavia laskelmia. Mainittakoon, että Varmavehnän bruttotuloksi (nettosadosta) arvioitiin 7,852 markkaa ha:lta, siis jonkin verran enemmän kuin kevätvehnän. Varma- ja Sukkula II vehnistä Hankkija tilitti 3: 25 markkaa kilolta ja Esakaurasta 1: 57 markkaa.

¹⁾ Arvostelu on toimitettu vertaamalla satoja maatilojen entisiin satoihin eikä koko maan satoihin, jotka tietenkin aina ovat edellisiä melkoisesti pienemmät.

Sopimusviljelyksistä tehtiin seuraavat taloudelliset laskelmat:

Viljalaji.	Kylvetty ala, ha.	Kylvö-määrät, kg.	Sato, kg.			Nettoviljasadosta saatu hinta, Smk.		Bruttotulot nettosadosta hehtaaria kohden, Smk.	Puhdas tuotto hehtaaria kohden, Smk.
			Kaikkiaan.	Hehtaaria kohden.	Nettosiemenviljaa.	Yksikkö.	Kaikkiaan.		
Binderohra	6.28	1,228	18,160	2,892	14,904	2 20	32,788 80	6,143	3,814
Aurorakevä- vehnä	9.00	2,045	22,070	2,452	17,226	3 25	55,984 50	7,307	4,985
Pelsonkaura	2.90	700	6,612	2,280	4,313	1 64	7,073 32	3,536	1,529

Työväki. Vakinaisen työväen määrä ¹⁾ oli v. 1932 seuraava:

Tila.	Työnjohtajia.		Muonamiehiä.		Naispalvelijoita.		Yhteensä.	
	¹ / ₁	¹ / ₁₂	¹ / ₁	¹ / ₁₂	¹ / ₁	¹ / ₁₂	¹ / ₁	¹ / ₁₂
Tuomarinkylä	3	3	22	22	1	1	26	26
Oulunkylä	1	1	5	5	—	—	6	6
Pukinmäki	3	3	16	14	3	3	22	20
Tali	1	1	8	8	—	—	9	9
Metsä	1	1	1	—	—	—	2	1
Yhteensä	9	9	52	49	4	4	65	62

Vakinaisen väen lisäksi pidettiin tarpeen mukaan päiväläisiä. Kokonaispalkkasumma oli kirjanpidon mukaan luontoisetuineen 1,096,193: 35 markkaa. Keskipäiväpalkkana maksettiin 36:50 markkaa, jolloin naisen ja lapsen työpäivä laskettiin ²/₃:ksi miehen päivästä. Ilman urakkatöitä työmenekki oli viljelyshehtaaria kohden laskelmien mukaan Tuomarinkylässä 33.6, Oulunkylässä 46.0, Pukinmäessä 47.0 ja Talissa 48.0 muunnettua miehen työpäivää.

Tavalliselle muonamiehelle maksettiin seuraava vuosipalkka: rahaa 3,500—4,000 markkaa, rukiita 700—840 kg, kauroja 200 kg, perunoita 15 hl, maitoa päivässä 3—4 litraa, halkoja 6 sylvä, käyttöoikeus 3—6 a:n suuruiseen peunramaahan sekä keittiön ja huoneen käsittävään huoneistoon valoineen.

Päiväläisten tavallisin palkka oli: miesten 30 markkaa kesällä ja 24 markkaa talvella, naisten vastaavasti 20 markkaa ja 15 markkaa.

Työpäivän pituus oli sama kuin ennenkin keskimäärin 9 tuntia, 5 kuukautena kesällä 10 tuntia, keskitalvella 8 tuntia. Päivällistunti oli kesällä klo 12—13.30 ja talvella klo 12—13. Työt alkoivat klo 7.

Hevosia oli vuoden alussa 66 ja vuoden lopussa 64. Seuraavasta yhdistelmästä näkyy niiden jakautuminen eri tilojen kesken:

Tila.	Tammik. 1 p:nä 1932.		Jouluk. 31 p:nä 1932.	
	Kaikkiaan.	100 ha:n peltoalaa kohden.	Kaikkiaan.	100 ha:n peltoalaa kohden.
Tuomarinkylä	30	28	28	8.2
Oulunkylä	8	8	8	12.8
Pukinmäki	18	17	17	8.6
Tali	10	11	11	11.3
Yhteensä	66	64	64	9.2

Tuomarinkylässä oli nuoriakin hevosia, Talin hevosista on muutama liian vanha ja työkykynsä menettänyt ja Oulunkylän hevosista yksi säännöl-

¹⁾ Tähän ei ole luettu sääntöpalkkaista metsänvartijaa.

lisessä lannanajossa Käpylästä. Pukinmäen ja Tuomarinkylän hevospäärään vaikuttaa m.m. se, että osa näiden tilojen peltoja oli laitumena.

Hevospäivätöitä tehtiin keskimäärin hevosta ja viljelyshehtaaria kohden:

Tila	Hevosta kohden	Vilj. ha:a kohden.
Tuomarinkylä	219	17.5
Oulunkylä	209	26.6
Pukinmäki	212	18.2
Tali	214	25.9
Kaikki tilat 214		19.7

Hevosten käyttö oli, kuten tästä näkyy, hyvin voimaperäistä, mikä oli välttämätöntäkin, koska erittäinkin tuotteiden kuljetus vaati paljon hevos-työtä. Toiselta puolen ei metsätöihin käytetty niin paljon hevostyötä kuin maamme maatiloilla yleensä.

Karjatalous. Karjaa oli edelleenkin vain Pukinmäessä ja Tuomarinkylässä. 100 viljelyshehtaaria kohden oli Pukinmäessä 25.7 lypsylehmäyksikköä ja Tuomarinkylässä 10.2, kaikkiaan maatiloilla 12.3 tahi ha:a kohden siis 0.26—0.1 ja 0.12 yksikköä. Karjaintensiteetti oli tiloilla siis mitättömän alhainen. Kertomusvuotena se sopi kyllä hyvin hintasuhteisiin, mutta kaikissa tapauksissa tämä asiointila vaikeuttaa suuresti peltoviljelystä. On kova puute lannasta ja markkinattomat rehut, kuten ruumenet, naatit ja odelma, eivät aina tule tarkoin hyväksi käytetyiksi.

Karjain lehmäluvut, rehunkäyttö ja tuotanto olivat tarkastusvuonna, heinäkuun 1 p:stä 1931 kesäkuun 30 p:ään 1932, keskimäärin seuraavat:

Tila.	Lehmä-luku.	Rehuyksi-köitä.	Maitoa, kg.	Rasva-%.	Rasvaa, kg.
Tuomarinkylä:					
Koko karja	35.3	2,486	3,030	4.46	135.1
Säännölliset	29	2,428	2,925	4.50	131.5
Pukinmäki:					
Koko karja	52.22	2,677	3,340	3.90	130.2
Säännölliset	31	2,839	3,816	3.88	148.6

Säännöllisesti lypsävien lukumääräin nousuun Tuomarinkylässä on vaikuttanut nuorten siirtyminen vanhempien luokkaan; Pukinmäen lehmistä muutamia oli Tuomarinkylässä, joten säännöllisten lehmien suhteellinen luku ensinmainitulla tilalla pienentyi. Pukinmäen karjan tuotanto pysyi jotenkin ennallaan; ei ole katsottu voitavan sitä kannattavasti sanottavammin lisätä. V. 1922 se oli n. 2,542, v. 1923 2,650 ja sen jälkeen se on vaihdellut 3,048—3,369 ollen tavallisesti n. 3,300. Tuomarinkylän karjan keskilypsyä nosti hyvin tuntuvasti edellä mainittu seikka, että nuoria lehmiä siirrettiin vanhempien ryhmään. Sitä paitsi on huomattava, että karja ostettiin vuosina 1929 ja 1930, joten useat eläimet vasta kertomusvuonna ovat päässeet täyteen lypsy-kuntoon. Myöskin tapahtunut heikompien karsinta on vaikuttanut tulokseen.

Maidon halpuuden ja väkirehujen kalleuden takia piti ostoväkirehua jonkin verran säästää. Kesä oli erinomainen laidunkesä, joten Pukinmäen laidunprosentti nousi. Tuomarinkylässä se oli hiukan korkeampi kuin Pukinmäessä sen takia, että siellä oli suhteellisesti enemmän keväällä poikivia lehmiä. Kertomusvuotena käytettiin ensi kerran A.I.V.-rehua ja havaittiin se hyväksi.

Eri rehulajien käyttö oli kahtena viime tarkastusvuotena kokonaismäärään verrattuna prosentteissa seuraava:

Rehulaji.	Tuomarinkylässä.		Pukinmäessä.	
	1930—31.	1931—32.	1930—31.	1931—32.
Öljykakkuja	17.5	9.2	31.0	10.3
Kotoista väkirehua	9.5	16.5		
Heiniä	21.2	19.3	20.1	24.2
Olkia	9.5	7.3	10.5	7.9
Juurikasveja	8.6	16.4	9.9	6.6
Muuta tuoretta	3.6	1.0	4.0	3.1
Laidunta	30.1	30.3	24.5	28.9

Vuoden viimeisenä päivänä oli eläimiä:

Tila.	Sonneja.	Lehmiä.	Hiehoja, astutettuja.	nuoria.	Vasikoita.	Kaik- kiaan.
Pukinmäki	3	56	6	3	7	75
Tuomarinkylä	1	28	6	2	—	37
Yhteensä	4	84	12	5	7	112

Pukinmäen sonneista oli yksi vasikka. Tuomarinkylän sonni Kalle sai Viipurin maatalousnäyttelyssä II:n palkinnon ja otettiin kantakirjan arvo-
luokkaan II.

Karjan terveydentila oli hyvin tyydyttävä. Pahoja tarttuvia tauteja ei esiintynyt.

Maito. Maidon käyttö oli seuraava:

	Tuomarinkylässä.		Pukinmäessä.		Yhteensä.	
	Litraa.	%.	Litraa.	%.	Litraa.	%.
Vasikoille ..	513.5	0.5	6,000	3.6	6,513.5	2.4
Muonaan ..	22,359.0	21.6	35,646	21.6	58,005.0	21.6
Eläkkeisiin ..	—	—	1,128	0.7	1,128.0	0.4
Käteismyynti	2,529.0	2.4	11,219	6.8	13,748.0	5.1
Tinkimaitona	65,784.5	63.5	41,813	25.4	107,597.5	40.1
Tukkumyynti	11,987.0	11.6	67,213	40.8	79,200.0	29.5
Mittatappio	395.5	0.4	1,874	1.1	2,269.5	0.9
Yhteensä	103,568.5	100.0	164,893	100.0	268,461.5	100.0

Kun tukkumyynnissä saatiin keskihinnaksi 1: 19 markkaa, käteismyynnissä Pukinmäessä 1: 69 markkaa ja Tuomarinkylässä 1: 33 markkaa sekä tinkimaidosta 1: 66 markkaa ja 1: 54 markkaa, saatiin myydystä maidosta, kun Tuomarinkylässä myytiin tinkimaitona suhteellisesti paljon suurempi osa kuin Pukinmäessä, Tuomarinkylässä 1: 48 markkaa ja Pukinmäessä 1: 40 markkaa litralta.

Sikala. Vuoden sikakanta ilmenee seuraavista luvuista:

	Tammik. 1 p:nä 1932.	Synty- neitä.	Siirrettyjä.	Myytyjä.	Kuolleita.	Siirret- tyjä.	Jouluk. 31 p:nä 1932.
Karjuja	2	—	—	1	—	—	1
Emakoita	35	—	3	8	—	—	30
Lih. sikoja	19	—	124	113	4	3	23
Porsaita	8	575	—	213	163	124	83
Yhteensä	64	575	127	335	167	127	137

Sikatalous antoi laihan tuloksen. Pääsyyinä tähän oli porsaiden liallinen kuolevaisuus, johon taas sianhoitaja oli syyllinen.

Tuotteiden myynti. Kaupungin laitoksille myytiin kertomusvuotena tuotteita seuraavasti:

Laitos.	Tuotteista saatu hinta, Smk.	Laitos.	Tuotteista saatu hinta, Smk.
Kunnalliskoti	109,060: —	Toivolan koulukoti ..	24,233: 95
Poliisilaitos	100,887: 05	Kivelän sairaala	23,475: —
Korkeasaari	66,574: 30	Muut	17,278: 25
Puhtaanapitolaitos	39,950: 90		
		Yhteensä	381,459: 45

Suuri osa sadosta täytyy joka tapauksessa myydä yksityisille, koska kaupungin laitokset eivät voi kaikkea kuluttaa. Kaupungin laitosten kauran, heinien, juurikasvien ja olkien tarve on tilojen tuotantoon verrattuna liian pieni.

Irtaimiston kirjanpitoarvot olivat joulukuun 31 p:nä 1932 seuraavat:

	Kaikkiaan, Smk.	Viljeltyä ha:a kohden, Smk.		Kaikkiaan, Smk.	Viljeltyä ha:a kohden, Smk.
Toimisto	27,720: —	—	Pukinmäki ..	251,270: —	1,236: —
Tuomarinkylä ..	318,360: —	920: —	Tali	115,830: —	1,179: —
Oulunkylä	51,040: —	883: —	Metsätalous .	3,270: —	—
			Kaikki tilat	767,490: —	1,036: —

Irtaimiston käyttöalan mukaan nämä arvot ryhmittivät seuraavasti:

	Smk.		Smk.
Tallit	191,220: —	Metsä	3,270: —
Navetat	216,125: —	Puutarha	4,370: —
Sikalat	43,100: —	Peltoviljelys y.m.	309,405: —
		Kaikki tilat	767,490: —

Vuoden aikana ostettiin irtaimistoa 20,177: 95 markalla, ja kun kotona valmistettiin myöskin jonkun verran sekä tapahtui erinäisiä siirtoja, niin irtaimiston arvo lisääntyi kirjanpidollisesti 77,252: 85 markkaa. Vähennys oli kuoletuksineen kaikkiaan 156,752: 85 markkaa, josta poistoja 16,710 markkaa.

Peltoalaan verraten oli arvokkain irtaimisto Pukinmäessä, jossa on suhteellisen runsas karjamäärä, sen jälkeen Talissa, missä on sikoja, ja halvin irtaimisto Oulunkylässä, jossa on vain talli- ja tavallista peltoviljelykseen tarvittavaa irtaimistoa.

Varastot. Vuoden viimeisenä päivänä suoritetun inventoimisen mukaan oli maatilojen varastojen arvo seuraava:

	Kaikkiaan, Smk.	Viljeltyä ha:a kohden, Smk.
Tuomarinkylässä	568,748: 65	1,644: —
Oulunkylässä	109,336: 65	1,732: —
Pukinmäessä	275,722: 60	1,357: —
Talissa	170,413: 85	1,734: —
	Kaikki tilat	1,124,221: 75
		1,582: —

Eri varastolaatujen arvo oli:

Kaikki tilat.	Smk.	Kaikki tilat.	Smk.
Viljan, rehun, juurikas-			
vien, perunoiden ..	636,764: 05	Raudan	12,126: —
Elojen (puimattoman vil-		Nahkan	1,820: —
jan)	334,837: 50	Öljyn, rasvojen	3,390: 20
Väkirehun	48,585: 50	Rakennustarvikkeiden	1,433: —
Puutavaran	27,041: 50	Sekalaisten tavaroiden	58,224: —
		Yhteensä	1,124,221: 75

Inventoimishintoina on koetettu, erittäinkin varastojen suurimmissa ryhmissä, peltoviljelystuotteissa, käyttää mahdollisimman tarkkoja käypiä hintoja, mutta sittenkään ei voida välttää sitä, että toinen kirjanpituvoosi hintasuhteiden muuttuessa hyötyy toisen vuoden kustannuksella tahi päinvastoin. Kun maatilat eivät luonnollisesti voi maksaa vuoden voittoa rahatoimistoon vuoden viimeisenä päivänä, koska voitto on sidottu varastoihin, joista vielä tilat itse käyttävät hyvin suuren osan, maatilat joutuvat maksamaan rahatoimistoon korkoa varastoihin sidotulle rahasummalle heti seuraavan vuoden alussa. Maatilojen rahatoimistoon suorittamien kontokuranttikorkojen määrä riippuu siis suuresti siitä, paljonko vuoden satoa on myyty vuoden loppuun mentäessä ja mitä hintoja inventoimisessa on käytetty.

Kirjanpito. Kameraalisen kirjanpidon mukaan olivat menot ja tulot seuraavat:

Menoerä.	Määräraha talousarvion mukaan, Smk.	Kustannukset kirjojen mukaan, Smk.
Sääntöpalkkaiset virat	123,200: —	123,200: —
Lämpö, toimiston	1,800: —	935: —
Valaistus toimiston	1,800: —	1,096: 90
Siivoaminen toimiston	1,500: —	1,200: —
Sääntöpalkkaiset virat (metsänvartija) ..	22,680: —	22,680: —
Tilapäistä työvoimaa	1,080,000: —	1,096,193: 35
Puhtaanapito (nuohous)	4,500: —	3,534: 35
Kaluston hankinta	40,000: —	20,177: 95
» kunnossapito	60,000: —	61,449: 75
Tarverahat	14,000: —	14,720: 70
Lääkkeet ja sairaanhoito, eläinten	8,000: —	4,582: 05
Metsänhoito (metsänhoitaja)	20,000: —	14,694: 40
Tallit	200,000: —	222,232: 15
Navetta ja sikala	365,000: —	362,682: 65
Maanviljelys	370,000: —	355,399: 80
Verot ja vakuutukset	160,000: —	122,125: 10
Rakennukset	100,000: —	114,592: 90
Korot kaupunginkassaan	150,000: —	125,969: 70
Yhteensä	2,722,480: —	2,667,466: 75

Tuloja, jotka oli arvioitu 3,022,782 markaksi, kertyi 3,168,507:40 markkaa. Maatalousosaston ylijäämä oli siis 501,040: 65 markkaa. Kun sääntöpalkkaisten viranhaltijain palkoista pidätettiin kertomusvuotena 9,320 markkaa, jota summaa ei merkitty kirjanpidossa maatalousosaston tuloksi, niin olivat todelliset menot 2,658,146: 75 markkaa ja ylijäämä sen mukaan 510,360:65

markkaa. Jos jätetään huomioon ottamatta verot ja vakuutukset sekä korot, saadaan ylijäämäksi 758,455: 45 markkaa. Voitto- ja tappiutili osoittaa seuraavat numerot:

Tili.	Debet, Smk.	Kredit, Smk.
Kaluston hankinta	70,638: 25	—
Kaluston kunnossapito	116,311: 70	—
Navetta	29,552: 50	—
Puutarha	6,247: 75	—
Rakennukset	7,802: 65	—
Metsä	48,033: 55	—
Sato	—	368,548: 35
Sikala	—	929: 35
Maanviljelys	—	74,047: 85
Maanvuokra	—	256,601: 50
Nettovoitto	421,540: 65	—
Yhteensä	700,127: 05	700,127: 05

Ottaen huomioon edellä mainittu viranhaltijain palkanpidätys oli nettovoitto oikeastaan 430,860: 65 markkaa.

Menopuolelle on merkitty kaikki menot, olivatpa ne mitä laatua tahansa. Tulopuolella on rahasijoituksista otettu huomioon vain kaluston hankintaan sijoitetut varat, sikäli kuin kalustoa ei ole heti kuoletettu. Rakennusten parannus ei siis näy tulopuolella. Nettovoitto nousee 556,830: 35 markkaan, jos siihen lisätään suoritettut korot, 125,969: 70 markkaa, ja ensinmainittu määrä osoittaa kaupungin saamaa hyvitystä maataloilta. Ilman metsiä on maatilojen voitto 478,894: 20 markkaa. Rasituksettoman maatalouden voitto ilman metsiä on ottaen vuokratulot mukaan 713,638: 70 markkaa.

Viljelyshehtaaria kohden voitto tekee 492: 46 markkaa, mitä on pidettävä vähintään sangen tyydyttävänä. Maataloushallituksen kirjanpito-tiloilla oli sama voitto suurtilojen ryhmässä tilivuonna 1931—32 ilman n.s. sivutulaja 323 markkaa.

Rahatoimiston hoitamasta kirjanpidosta eivät itsenäisen maatalouden ja vuokralle annon tulokset käy tarkasti selville, mutta varmasti voi todeta, ettei vuokratalous ole kertomusvuotena ainakaan vienyt voittoa omaan laskuun harjoitetusta maataloudesta. Kun rakennukset omilla tiloilla ovat joko parantuneet tahi pysyneet yhtä hyvinä, niin ne vuokratiloilla ovat rappeutuneet. Tätä ei näy kirjanpidosta, mutta on se tietenkin edellä esitettyjen numeroiden lisäksi otettava arvostelussa huomioon. Sitä paitsi ovat omassa hoidossa olevat tilat aina kaupungin käytettävissä mihin tarkoituksiin tahansa.

Kun kirjanpidosta ei myöskään käy selville eri tilojen tuotto, niin ei koko kirjanpidosta ole maatalousosaston työskentelylle sanottavaa suoranaista hyötyä.

Kaupungingeodeetin antama toimintakertomus v:lta 1932 oli seuraavan sisältöinen:

Maanmittaus- ja kartastotöiden osaston henkilökuntaan kuuluivat v. 1932 kaupungingeodeetti, avustava kaupungingeodeetti, insinööri, yli-

määräinen insinööri, kaksi vaakitsijaa, kaksi vakinaista piirtäjää ja yksi ylimääräinen piirtäjä. Piirtäjistä yksi toimi pääasiallisesti kanslia-apulaisena ja arkistonhoitajana.

V. 1932 suoritettiin osastolla seuraavat määrät kiinteistötoimiston johtosäännön 24 §:ssä mainittuja tehtäviä: 92 tonttimittausta, joista 3 kaupungin laskuun; 36 kivijalantarkastusta; 3 vaakitustoimitusta; 7 rajanselvitystoimitusta; sekä 405 maa-alue- ja kolmivuotiskatselmusta. Lisäksi valmistettiin 61 tonttikartan jäljennöstä mittakirjoineen, joista 5 kaupungille; 300 tonttikirjan todistusta y.m., joista 16 kaupungille, 21 vuokratontin karttapiirrosta; 67 maa-alueen karttajäljennöstä, kaikki kiinteistötoimistolle, ja 2 tonttijakosuunnitelmaa; 24 erinäistä vuokra- y.m. asiaa koskevaa lausuntoa ja esitystä annettiin.

Muuten osaston henkilökunta vuoden aikana suoritti seuraavat kaupungin karttalaitoksen laajennusmittaukset: kartoitti kolmiomitannollisesti ja vaakitsi Eläintarhan alueen Turuntieltä kulkutautisairaalaan, Pasilan asemalle, Viipurin-, Vesisäiliön- ja Helsinginkaduille saakka sekä n.s. Eläintarhan huvila-alueet, yhteensä 135 ha. Vielä suoritettiin monikulmioiden ketjujen sivumittauksia 20,579 m, edestakaisin mitattuina, monikulmiopisteiden havaintoja 254 kohdassa ja kolmiopistehavaintoja kolmessa kohdassa. Syksyllä tehtiin täydennysmittauksia It. Kaivopuistossa 18 ha:n alalla silloin kyseessä olleen It. Puistotien leventämisen takia. Sisätöinä laskettiin 275 monikulmiopisteen koordinaatit sekä useiden It. Kaivopuiston tonttien pinta-alat ja piirrettiin kaikki kesäaikaisten mittausalueiden pohjakartat, osaksi suhteessa 1 : 1000 ja osaksi suhteessa 1 : 500.

Kaupungingeodeetti oli kaupunginhallituksen määräyksestä kaupungin edustajana eräissä rajankäynti- ja pakkolunastustoimituksissa.

Kunnallisten työväenasuntojen hoidosta v. 1932 niiden isännöitsijä on antanut seuraavat tiedot:

Asuntojen lukumäärä pysyi kertomusvuonna muuttumattomana, mutta vuokrat jossain määrin laskivat. Niinpä kiinteistölautakunta heinäkuun 25 p:nä päätti alentaa Mäkelänkadun talon n:o 37—41 vuokrat 50 markkaa huoneistoa kohden siten helpottaakseen vapaiksi joutuneiden huoneistojen uudelleen vuokraamista.

Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee kaikkien kunnallisten työväenasuntojen huoneistojen ja huoneiden sekä niissä asuneiden henkilöiden lukumäärä v:n 1932 lopussa:

Työväenasunnot.	Huoneis- toja.	Huoneita.	Niissä asuvia kaikkiaan.	henkilöitä keskim. huonetta kohden.
Hietaniemenkadun	66	77	227	2.9
Kirstinkadun	39	42	151	3.6
Somerontien	155	160	567	3.5
Kangasalan tien	239	240	842	3.5
Karstulantien	334	502	1,444	2.9
Sammattintien	48	72	224	3.1
Mäkelänkadun	87	174	399	2.3
Kaikki asunnot	968	1,267	3,854	3.0

Vastaava asukasluku v. 1931 oli 3,963 ja 3.1.

Menot ja tulot. Kertomusvuoden menosääntöön kunnallisia työväenasuntoja varten merkityt määrärahat ja niiden käyttö ilmenee seuraavista numeroista, joihin palkkaukset sisältyvät vähentämättöminä:

	Määräraha talousarvion mukaan, Smk.	Kustannukset kirjojen mukaan, Smk.
Palkkaukset ¹⁾	173,560: —	159,340: —
Vuokra	81,620: —	81,620: —
Lämpö	4,980: —	3,600: 40
Valaistus	35,300: —	33,383: 70
Siivoaminen	1,000: —	981: 75
Vedenkulutus	126,000: —	140,407: 85
Puhtaanapito	175,000: —	150,196: 80
Kaluston kunnossapito	3,600: —	1,403: 60
Palovakuutus	2,200: —	2,137: 25
Sisäkorjaukset	175,000: —	174,896: 10
Kasvatustoiminta	10,000: —	8,854: 50
	<hr/>	<hr/>
Yhteensä	788,260: —	²⁾ 756,821: 95

Edellisistä vuosista siirtyneitä vuokrasaatavia poistettiin 30,762: 50 markkaa.

Tuloja, jotka oli arvioitu 3,000,000 markaksi, kertyi ³⁾ 3,219,092: 10 markkaa, siitä 963: 05 markkaa kerhohuoneiston vuokria.

¹⁾ V:een 1930 loppuun saakka isännöitsijän palkka vietiin kirjoihin kunnallisten työväenasuntojen kustannuksena, mutta v:sta 1931 alkaen sen laatuiset yhteiset hallintokustannukset merkitään kiinteistötoimiston tilille eivätkä sisälly tähän yhdistelmään.—

²⁾ Tähän sisältyvät kerhotoiminnan kustannukset, yhteensä 53,481: 85 markkaa, ja lastenseimen vuokra, 13,020 markkaa. — ³⁾ Tästä määrästä lyhennettiin vuokrasaatavaa, 9,325 markkaa ja siirrettiin v:een 1933 112,253: 75 markkaa.